

METODOLOŠKI DOKUMENT
GODIŠNJE ISTRAŽIVANJE O ZAPOSLENIMA I PLAĆI (RAD-1G)

Sarajevo, 2017. godina

Izdaje Federalni zavod za statistiku FBiH, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Telefon: +387 (33) 20 64 52, Fax: +387 (33) 22 61 51

Elektronska pošta: fedstat@fzs.ba, Internetska stranica: <http://www.fzs.ba>

Odgovara: Doc. Dr. Emir Kremić, direktor

SADRŽAJ

UVOD.....	4
SKRAĆENICE.....	4
1. OSNOVNE ADMINISTRATIVNE INFORMACIJE	
1.1. Naziv istraživanja	5
1.2. Nositelj istraživanja (područje statistike) i periodika istraživanja	5
1.3. Pravna osnova statističkog istraživanja.....	5
1.4. Obaveza davanja podataka	5
1.5. Povjerljivost i zaštita podataka	5
2. METODOLOŠKE OSNOVE	
2.1. Cilj istraživanja	5
2.2. Predmet istraživanja.....	5
2.3. Izvještajne jedinice	6
2.4. Adresar izvještajnih jedinica	6
2.5. Vrijeme i metoda prikupljanja podataka	6
2.6. Relevantni nacionalni standardi	6
2.7. Definicije i objašnjenja.....	6
2.8. Primjena Klasifikacije djelatnosti KD BiH 2010.....	7
3. ORGANIZACIJA I PROVOĐENJE ISTRAŽIVANJA	
3.1. Učesnici u provođenju istraživanja	7
3.2. Periodika i rokovi za prikupljanje podataka	8
3.3. Obuhvat i uporedivost	8
3.4. Rezultati istraživanja i objava podataka	8
3.5. Namjena podataka	9
3.6. Korisnici podataka.....	9

UVOD

Godišnjim istraživanjem o zaposlenima i plaći (RAD-1G) prikupljaju se podaci o zaposlenima i plaći od pravnih osoba koje posluju na teritoriji Federacije BiH.

Podaci o kretanju plaća i zaposlenih služe kao kratkoročni pokazatelji razvoja ekonomije i elementi za izradu dugoročnih i kratkoročnih razvojnih programa u području ekonomske i socijalne politike.

SKRAĆENICE

BiH	Bosna i Hercegovina
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FZS	Federalni zavod za statistiku
EU	Europska unija
RAD-1G	Godišnji izvještaj o zaposlenima i plaći
KD BiH 2010	Klasifikacija djelatnosti Bosne i Hercegovine 2010
KD BiH 2006	Klasifikacija djelatnosti Bosne i Hercegovine – prethodna verzija
NACE Rev.2	Europska Klasifikacija ekonomskih djelatnosti
NACE Rev.1.1	Europska klasifikacija ekonomskih djelatnosti – prethodna verzija
SPR	Statistički poslovni registar

1. OSNOVNE ADMINISTRATIVNE INFORMACIJE

1.1. Naziv istraživanja

Godišnji izvještaj o zaposlenima i plaći.

Skraćeni naziv: RAD-1G

1.2. Nosilac istraživanja (područje statistike) i periodika istraživanja

Godišnji izvještaj o zaposlenima i plaći (RAD-1G) je istraživanje koje provodi Federalni zavod za statistiku uz učešće deset Službi za statistiku u kantonima.

Istraživanje se provodi u sklopu Sektora za statistiku stanovništva i društvene statistike, u Odsjeku za statistiku tržišta rada.

Periodika istraživanja i obrada podataka je godišnja.

1.3. Pravna osnova statističkog istraživanja i obaveza davanja podataka

Statističko istraživanje Godišnji izvještaj o zaposlenima i plaći (RAD-1G) provodi se na osnovu Zakona o statistici u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH" br. 63/03 i 09/09), Programa i Plana provođenja statističkih istraživanja od interesa za Federaciju BiH.

1.4. Obaveza davanja podataka

Obaveza podnošenja izvještaja zasniva se na članu 31. Zakona o statistici u Federaciji BiH. Odbijanje davanja podataka, davanje nepotpunih i netačnih podataka ili nedavanje podataka u propisanom sadržaju i roku povlači kaznene odredbe iz čl. 43. i 44. navedenog Zakona.

1.5. Povjerljivost i zaštita podataka

Podaci koji se prikupljaju putem ovog istraživanja koristit će se isključivo za statističke svrhe i neće se objavljivati kao pojedinačni. Upotreba, povjerljivost i zaštita podataka utvrđena je članovima od 36. do 42. Zakona o statistici FBiH i primjenjivat će se prilikom statističke obrade predmetnih podataka.

2. METODOLOŠKE OSNOVE

2.1. Cilj istraživanja

Osnovni cilj Godišnjeg statističkog istraživanja o zaposlenima i plaći (RAD-1G) je dobivanje podataka o broju zaposlenih kod pravnih osoba prema kadrovskoj evidenciji, vrsti radnog odnosa, dužini radnog vremena, stepenu stručnog obrazovanja, starosti, broju zaposlenih na koje se odnose isplate plaća prema intervalima neto plaća, prosječne neto i bruto plaće po spolu i stepenu stručne spreme, koji su osnovni pokazatelji za analizu ekonomije i elementi za izradu dugoročnih i kratkoročnih razvojnih programa u području ekonomske i socijalne politike.

2.2. Predmet istraživanja

Predmet ovog istraživanja su zaposleni prema kadrovskoj evidenciji pravne osobe koja dostavlja izvještaj: vrsti radnog odnosa, dužini radnog vremena, stepenu stručnog obrazovanja, starosti, broju zaposlenih na koje se odnose isplate plaća prema intervalima neto plaća, prosječne neto i bruto plaće po spolu i stepenu stručne spreme, mase plaća i broj zaposlenih na koje se isplate odnose prema stepenu stručne spreme.

2.3. Izvještajne jedinice

Izvještajne jedinice su izabrane pravne osobe svih oblika vlasništva iz svih područja djelatnosti KD BiH 2010, koje posluju na teritoriji Federacije BiH. Izvještajne jedinice su istovremeno i jedinice posmatranja. Izvještajne jedinice (pravne osobe) daju podatke pojedinačno za jedinice u svom sastavu. U nekim slučajevima registrovane jedinice u sastavu pravne osobe same direktno dostavljaju podatke.

2.4. Adresar Izvještajnih jedinica

Adresar sadrži spisak izabranih izvještajnih jedinica (pravnih osoba) razvrstanih po kantonima, općinama, a unutar općine po rastućem redu Klasifikacije djelatnosti KD BIH 2010, sa sljedećim identifikacijskim obilježjima: identifikacijski broj, naziv pravne osobe, općinu i kanton u kojoj posluje, djelatnost koju pravna osoba obavlja i adresne podatke.

Izbor izvještajnih jedinica kojima se dostavljaju godišnji obrasci o zaposlenima i plaćama (RAD-1G) se vrši prema kriteriju ukupnog broja zaposlenih na nivou osnovnog subjekta. Obuhvataju se sve pravne osobe koje imaju 10 i više zaposlenih iz svih područja djelatnosti KD BIH po pripadajućim jedinicama uz uslov poslovanja na teritoriji Federacije BiH.

Svrha adresara jeste da se na osnovu podataka koje sadrži, izvrši distribucija statističkih obrazaca, a tokom prikupljanja podataka kontrolise se obuhvat izvještajnih jedinica. Smatra se da je prema adresaru izvršen potpuni obuhvat ako su sve izvještajne jedinice iz adresara na području kantona dostavile popunjene obrasce RAD-1G.

Adresar se formira na osnovu Statističkog poslovnog registra (SPR), koji vodi Federalni zavod za statistiku.

2.5. Vrijeme i metoda prikupljanja podataka

Podaci se prikupljaju izvještajnom metodom na obrascu RAD-1G od pravnih osoba, uz učešće deset Službi za statistiku u kantonima.

Rok za dostavljanje izvještaja od strane izvještajnih jedinica prema Službama za statistiku u kantonima je 31. maj tekuće godine.

Rok Službama za statistiku u kantonima prema centralnoj statističkoj instituciji – Odsjeku za statistiku tržišta rada je august tekuće godine.

Rok završetka obrade podataka u Federalnom zavodu za statistiku je decembar tekuće godine.

2.6. Relevantni nacionalni standardi

Nacionalni zakoni vezani za područje rada i zarada: Zakon o radu ("Službene novine Federacije BiH" br.26/16), Kolektivni ugovori između zaposlenika i poslodavaca, Zakoni o klasifikaciji djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 64/07 i 80/11), Pravilnik o razvrstavanju poslovnih subjekata prema klasifikaciji djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 72/17), Odluka o Klasifikaciji djelatnosti Bosne i Hercegovine 2010 („Službeni glasnik BiH“, broj 47/10), koja se primjenjuje na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine na osnovu člana 5. Zakona o klasifikaciji djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 64/07 i 80/11).

2.7. Definicije i objašnjenja

Zaposleni su osobe koje su zasnovale radni odnos sa poslodavcem, bez obzira na vrstu radnog odnosa i dužinu radnog vremena. To su sve osobe koje se vode u kadrovskoj evidenciji izvještajne jedinice.

Neodređeno radno vrijeme smatra se radno vrijeme koje prema Ugovoru o radu ne sadrži podatak u pogledu trajanja.

Određeno radno vrijeme smatra se se radno vrijeme koje prema Ugovor o radu sadrži podatak u pogledu trajanja.

Prisposobeni su osobe sa završenom srednjom ili višom školom, odnosno fakultetom koji prvi put zasnivaju radni odnos.

Puno radno vrijeme traje 40 sati sedmično ako zakonom, kolektivnim ugovorom ili ugovorom o radu nije drugačije određeno.

Nepuno radno vrijeme se ugovara u slučajevima kada je obim poslova takav da ne zahtijeva puno radno vrijeme.

Skraćeno radno vrijeme se odnosi na poslove, na kojima uz primjenu mjera zaštite o radu, nije moguće zaštititi zaposlenog od štetnih uticaja, kao i rad u skraćenom radnom vremenu zbog njege malog djeteta, invalidnosti, bolesti i sl..

Stepen stručnog obrazovanja je najviši nivo obrazovanja koje je zaposleni stekao završavanjem određene škole, kursa ili polaganjem ispita kojim se dobija obrazovni nivo.

Neto plaća obuhvata plaću za obavljani rad, kao i naknade plaća po osnovu radnog odnosa (neizvršeni a plaćeni sati) za: godišnji odmor, plaćeni dopust, državne praznike i neradne dane utvrđene zakonom, bolovanja koja idu na teret izvještajne jedinice, plaćeno odsustvo sa posla, zastoje u poslu bez krivnje zaposlenog. Isplaćena plaća za obavljani rad obuhvata osnovnu plaću, dodatke na radni staž, dodatke za rad u smjenama, dežurstva, noćni rad, prekovremeni rad, rad nedjeljom i praznikom, dodatke zbog loših uslova rada i ostala primanja proistekla iz rada.

Neto plaća ne obuhvata ostala novčana primanja zaposlenih kao što su: topli obrok, prevoz, regres, solidarna pomoć, jednokratna novčana pomoć i slično. Ne uključuju se ni primanja po ugovoru o povremenim i privremenim poslovima, nakanade za autorska djela, otpremnine i jubilarne nagrade, ostale beneficije zaposlenih, te naknade za bolovanja koja se ne isplaćuju na teret poslodavca.

Prosječna isplaćena neto plaća u Federaciji BiH, koju objavljuje Federalni zavod za statistiku, ne obuhvata akontaciju poreza na dohodak.

Bruto plaća obuhvata neto plaću plus zakonom propisana obavezna izdvajanja iz bruto plaće (doprinosi iz bruto plaće i akontacija poreza na dohodak).

Bruto plaća ne obuhvata doprinose poslodavca, tj. doprinose na bruto plaću.

Prosječna mjesečna isplaćena neto i bruto plaća po zaposlenom izračunava se dijeljenjem ukupnih isplata sa brojem zaposlenih koji su učestvovali u isplatama plaća, a ne sa brojem zaposlenih koji se vode u kadrovskoj evidenciji.

2.8. Primjena Klasifikacije djelatnosti KD BIH 2010

Podaci o zaposlenim i plaćama prema Klasifikaciji djelatnosti KD BIH 2010 (usklađena sa EU klasifikacijom NACE Rev.2) raspoloživi su od 2005. godine.

3. ORGANIZACIJA I PROVOĐENJE ISTRAŽIVANJA

3.1. Učesnici u provođenju istraživanja

Federalni zavod za statistiku utvrđuje metodologiju istraživanja, a Planom statističkih istraživanja od interesa za Federaciju BiH definišu se statističke aktivnosti. Plan statističkih istraživanja sadrži sljedeće: naziv istraživanja, nosioca istraživanja, sadržaj i namjenu istraživanja, periodiku provođenja (mjesečno, tromjesečno, godišnje i sl.), referentni period ili datum na koji se podaci odnose, jedinicu posmatranja, izvor i način prikupljanja, izvještajnu jedinicu, rokove za izvještajne jedinice kao i rokove u kojima će se obraditi podaci i objaviti rezultati istraživanja, nivo za koji će se objavljivati rezultati. Federalni zavod za statistiku izrađuje adresar izvještajnih jedinica, štampa statističke obrasce i šalje statističke obrasce službama za statistiku u kantonima.

U pripremi i provođenju istraživanja učestvuju Federalni zavod za statistiku sa deset Službi za statistiku u kantonima.

Službe za statistiku u kantonima prikupljaju popunjene statističke obrasce, pružaju pomoc izvještajnim jedinicama u slučaju nejasnoća pri ispunjavanju upitnika, kontrolišu obuhvat izvještaja prema adresaru, kontaktiraju izvještajne jedinice u slučaju neodgovora, pripremaju podatke za obradu (kontrolišu tačnost, potpunost i logičnost podataka, vrše unos podataka). Nakon završenog unosa podataka metodolozi iz Odsjeka za statistiku tržišta rada vrše dodatne logičke kontrole podataka, tabeliranje rezultata istraživanja i dostavljanje istih Odsjeku za publicistiku koji objavljuje podatke.

Za provođenje godišnjeg istraživanja RAD-1G koristi se obrazac u papirnoj formi i u elektronskoj formi (excel). Izvještajne jedinice dostavljaju popunjene obrasce RAD-1G (putem pošte, e-maila ili faks) Službama za statistiku u kantonima na godišnjem nivou, prema rokovima utvrđenim Planom provođenja statističkih istraživanja.

Obrazac RAD-1G pravne osobe popunjavaju na osnovu podataka iz kadrovske i računovodstvene evidencije. Iz kadrovske evidencije popunjavaju se podaci o broju zaposlenih, a iz računovodstvene evidencije podaci o masama isplaćenih plaća i broju zaposlenih koji su učestvovali u isplatama.

Obrazac RAD-1G dostavljaju izabrani poslovni subjekti koji posluju na teritoriji Federacije BiH po principu teritorijalno čiste djelatnosti, na nivou općine. To znači da izvještajne jedinice koje imaju jedinice u sastavu, koje se bave djelatnošću drugačijom u odnosu na djelatnost matične organizacije ili se nalaze van općine sjedišta matične firme, ne popunjavaju zbirne izvještaje za cijelu izvještajnu jedinicu, nego se izvještaji popunjavaju pojedinačno po jedinicama. U nekim slučajevima jedinice same za sebe popunjavaju podatke.

3.2. Periodika i rokovi za prikupljanje podataka

Podaci o plaćama i broju zaposlenih prikupljaju se i obrađuju u godišnjoj periodici.

Podaci o zaposlenima prema strukturama zaposlenih: vrsti radnog odnosa, dužini radnog vremena, stepenu stručnog obrazovanja, starosti, intervalima neto plaća, prikupljaju se sa stanjem 31. mart tekuće godine.

Podaci o prosječnim neto i bruto plaćama po spolu i stepenu stručne spreme prikupljaju se za prethodnu kalendarsku godinu.

Rok za dostavljanje izvještaja od strane izvještajnih jedinica prema Službama za statistiku u kantonima je 31. maj tekuće godine.

Rok Službama za statistiku u kantonima prema centralnoj statističkoj instituciji – Odsjeku za statistiku tržišta rada je august tekuće godine.

Rok za prve rezultate je decembar tekuće godine a za konačne juni naredne godine.

3.3. Obuhvat i uporedivost

Okvir za obuhvat istraživanja RAD-1G je Statistički poslovni registar (SPR) aktivnih poslovnih subjekata - pravnih osoba na dan 31. 12. prethodne godine. U adresar su uključene sve aktivne pravne osobe iz Statističkog poslovnog registra koje imaju 10 i više zaposlenih iz svih područja djelatnosti KD BIH po pripadajućim jedinicama u sastavu, uz uslov poslovanja na teritoriji Federacije BiH.

Za pravne osobe sa manje od 10 zaposlenih koje nisu obuhvaćene adresarom Godišnjeg istraživanja o zaposlenima i plaći (RAD -1G) vrši se procjena podataka o zaposlenima.

Ovim istraživanjem nisu obuhvaćeni podaci o zaposlenima u odbrani kao ni zaposleni u obrtu i srodnim djelatnostima.

3.4. Rezultati istraživanja i objava podataka

Obradom podataka iz Godišnjeg statističkog istraživanja o zaposlenima i plaći dobivaju se podaci o broju zaposlenih kod pravnih osoba prema kadrovskoj evidenciji, vrsti radnog odnosa, dužini radnog vremena, stepenu stručnog obrazovanja, starosti, broju zaposlenih na koje se odnose isplate plaća prema intervalima neto plaća, prosječne neto i bruto plaće po spolu i stepenu stručne spreme.

Podaci za nivo Federacije BiH i kantona publikuju se prema područjima klasifikacije djelatnosti KD BiH 2010. Za nivoe općina podaci se publikuju samo ukupno, bez podjele na djelatnosti. Razlog za ovo je povjerljivost i zaštita individualnih podataka, na što nas obavezuje Zakon o statistici u Federaciji BiH (čl. 36-39).

Naime, u pojedinim općinama područja djelatnosti su predstavljena sa malim brojem izvještajnih jedinica, do 3 izvještajne jedinice, što onemogućava objavu podataka, a u cilju zaštite individualnih podataka

Prema kalendaru objavljivanja podataka o zaposlenima i plaći, prvi rezultati se objavljuju u Mjesečnom biltenu za nivo Federacije BiH i Kantonalnom statističkom biltenu u decembru tekuće godine. Podaci koji se objavljuju na nivou Federacije BiH odnose se na zaposlene prema kvalifikacionoj i starosnoj strukturi kao i neto i bruto plaće prema stručnoj spremi, dok se za nivoe kantona objavljuju podaci o zaposlenima prema kvalifikacionoj i starosnoj strukturi.

Bilteni se postavljaju na web stranici Federalnog zavoda za statistiku. Podaci se objavljuju u formi tabela i prikazani su u apsolutnim iznosima i indeksima. Podaci se objavljuju krajem decembra tekuće godine u formi tabela i prikazani su u apsolutnim iznosima.

U godišnjoj periodici objavljuje se tematski bilten Zaposlenost, nezaposlenost i plaće u Federaciji BiH, koji sadrži podatke za nivo Federacije BiH, kantona i općina. Podaci o zaposlenima prema kadrovskoj evidenciji i neto i bruto plaćama se odnose na prosjek prethodne godine, dok se podaci o zaposlenima prema vrsti radnog odnosa, dužini radnog vremena, stepenu stručnog obrazovanja, starosti, broju zaposlenih na koje se odnose isplate plaća prema intervalima neto plaća odnose na stanje mart prethodne godine.

Također se objavljuju podaci u statističkom godišnjaku, publikaciji „Federacija BiH u brojkama“, publikaciji „Kantoni u brojkama“, kao i u gender publikaciji „Žene i muškarci u Federaciji BiH“.

3.5. Namjena podataka

Podaci o plaćama i broju zaposlenih služe kao kratkoročni pokazatelji razvoja ekonomije i elementi za izradu dugoročnih i kratkoročnih razvojnih programa u području ekonomske i socijalne politike.

3.6. Korisnici podataka

Glavni korisnici podataka jesu vladina tijela, zavodi i druge državne institucije, tijela jedinica lokalne uprave i samouprave, sindikati, udruženja poslodavaca, istraživači, naučnici, novinari i međunarodne organizacije.